

Motion till riksdagen 2021/22:4693

av Viktor Wärnick m.fl. (M)

med anledning av prop. 2021/22:208 Vägar till hållbara vattentjänster

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur fastighetsägare kan få möjlighet att överklaga beslut de berörs av som kommunen fattat i fråga om vatten och avlopp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastighetsägare vars va-system är bättre eller likvärdigt med det som kommunen erbjuder inte ska kunna tvångsanslutas till kommunalt avlopp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunen bör ha bevisbördan vid bedömning av om ett va-system är bättre eller likvärdigt med det som kommunen erbjuder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid bedömningen enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster ska även kostnadsaspekter för den enskilde beaktas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten snarast ska utfärda ett moratorium för tvångsanslutning av fastigheter med enskilda avlopp som motsvarar rådande miljö- och hälsokrav och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska ha möjlighet att själva välja om de vill tillämpa systemet med avloppsdeklarationer eller inte och tillkännager detta för regeringen.

Möjlighet att överklaga

Vi moderater har länge föreslagit att kommunerna ska vara skyldiga att upprätta en långsiktig plan för vattenförsörjningen. Det är därför glädjande att regeringen nu kommer med ett sådant förslag. Positivt är också att planen ska antas av kommun-

fullmäktige och dessförinnan lämnas för granskning och samråd. Kommunens beslut går dock vare sig i dag eller med regeringens nya förslag att överklaga, utan fastighetsägare kan endast vända sig till länsstyrelsen för att hävda att kommunen inte fullgjort sin skyldighet. Vi anser att möjligheten att överklaga är en viktig demokratisk princip som också är nödvändig för att stärka de enskilda fastighetsägarnas ställning gentemot kommunen. Därför anser vi att regeringen bör utreda och återkomma med förslag på hur fastighetsägare kan få möjlighet att överklaga beslut som kommunen fattat rörande vatten och avlopp.

Stärkt skydd mot tvångsanslutning

Enligt praxis ska kommunalt avlopp etableras när bebyggelsen utgör ett större sammanhang, ca 20–30 bostäder. Det ger upphov till en del konflikter. Dels finns det kommuner som nekar ytterligare exploatering på landsbygden då det skulle tvinga kommunen att dra fram kommunalt avlopp, vilket är förenat med stora kostnader. Dels finns det fastighetsägare som protesterar mot att de måste betala anläggningsavgifter, dvs. den avgift som kommunen tar ut för att ansluta fastigheter till kommunalt vatten och avlopp. Det är också vanligt att fastighetsägare vill ansluta sig till kommunalt vatten och avlopp men att kommunen vill avvakta med investeringen och att fastighetsägaren därmed tvingas åtgärda ett enskilt avlopp i väntan på anslutning till det kommunala. Regeringen förslår en flexiblare behovsprövning av allmänna vattentjänster, det tycker vi i grunden är bra men vi anser att fastighetsägarnas skydd mot tvångsanslutning behöver stärkas.

Enligt dagens lagstiftning måste den enskildes anläggning vara bättre än det som kommunen kan erbjuda för att fastighetsägaren ska undgå att behöva betala för en tvångsanslutning. Vi anser att det bör räcka med att fastighetsägaren har en anläggning som är likvärdig den som kommunen erbjuder för att fastighetsägaren inte ska behöva anslutas. Bedömningen av likvärdighet bör ta hänsyn till retentionen – dvs. markens och vattendragens förmåga att rena och ta upp växtnäring – i den aktuella situationen. Vidare anser vi att det är kommunen som bör ha bevisbördan vid bedömning av om ett enskilt avlopp är bättre än eller likvärdigt med det som kommunen erbjuder. Kommunen bör alltså vara tvungen att kunna bevisa att den befintliga anläggningen är sämre än den kommunen erbjuder för att en fastighetsägare ska kunna tvångsanslutas.

Därtill anser vi att det bör införas ett rimlighetsrekvisit, så att kostnaden för att åtgärda enskilda avlopp står i rimlig proportion till den miljövinst som förväntas uppnås. Det sistnämnda har också samlat en riksdagsmajoritet.

Enligt ett tillkännagivande som beslutades av riksdagen den 29 april 2021 ska regeringen skyndsamt vidta de åtgärder som krävs för att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav inte ska kunna tvingas att ansluta sig till det kommunala va-nätet. Moderaterna anser att Havs- och vattenmyndigheten snarast ska ges i uppdrag att utfärda ett moratorium i denna för många fastighetsägare viktiga fråga. Det skulle också förtydliga det hittillsvarande beslutets innebörd och förenkla kommunernas handläggning. Moratoriet bör gälla till dess att beslutsunderlaget om förbud mot tvångsanslutning av enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav till kommunalt va-nät har presenterats och att riksdagen har tagit ställning till detta

Frihet för kommuner att anpassa ambitionsnivån

I betänkandet Väger till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34) föreslås att ett krav införs på avloppsdeklaration för små avloppslösningar. Syftet är att ge fastighetsägaren information om avloppet och incitament att åtgärda det. Moderaterna menar att det är oklart om deklARATIONERNA kan komma att ha sådan positiv miljönytta att den omfattande kostnad och det arbete som deklARATIONERNA ger upphov till är motiverade. Vi menar därför att kommunerna även i fortsättningen bör ha möjlighet att bestämma ambitionsnivån för detta arbete. Föreskrifterna om skyldighet att kontrollera anläggningens funktion som regeringen meddelar bör därmed medge möjlighet för kommunerna att välja huruvida de ska upprätta eller kräva avloppsdeklARATIONER (eller liknande dokumentation) eller ej.

Viktor Wärnick (M)

Cecilie Tenfjord Toftby (M)

Lars Püß (M)

David Josefsson (M)

Ida Drougge (M)

Mikael Damsgaard (M)